23 mei 2016

Verzorgingsstaat – Zelfredzaamheid: een tegenstelling of aanvulling?

Wat een treffende kop vandaag in het FD. In het bijbehorende artikel neergezet als een tegenstelling. Grote woorden van de interviewer: ‘De *uitholling* van de verzorgingsstaat door zzp-groei is een thema in Den Haag’. ‘De vakbond wil de cao niet loslaten om geen *macht* te verliezen, maar veel werkgevers *durven* ook niet zonder’. Dit suggereert tegenstellingen, geen gemeenschappelijke belangen.
Op zoek naar de verbinding. Of je er nu voor of tegen bent, de voorzitters van de vakbond FNV en VNO-NCW spelen een belangrijke rol in de Nederlandse politiek. In het overleg tussen werkgevers, werknemers en politiek zijn de personen aan tafel en waar zij voor staan, erg belangrijk. Een voorbeeld? VNO-NCW: het verschil tussen het optreden van Bernard Wientjes en Hans de Boer in de media is merkbaar. Verbindend tegenover positionerend.
Nog een voorbeeld. In mei 2013 bij de 1e verkiezing van de voorzitter vakcentrale FNV tussen Ton Heerts en Corrie van Brenk, destijds voorzitter van Abvakabo FNV (en nu oud PvdA-lid) was er vanuit de werkgevers een voorkeur voor de meer gematigde Heerts. Waarom? Het voortbestaan van de vakcentrale stond onder druk na een interne strijd tussen de verschillende bonden over het pensioenakkoord met werkgevers en kabinet. Heerts was al bijna een jaar interim-voorzitter bij FNV. Hij werd aangesteld om het vernieuwingsproces bij de FNV te leiden en was nauw betrokken bij het sociaal akkoord dat de bonden toen sloten met werkgevers en kabinet. Hij kon als hij gekozen zou worden, zorgen voor continuïteit tijdens de nog broze FNV reorganisatie en bij de verdere uitwerking van het Sociaal Akkoord. Heerts zelf: ‘Het is van belang dat het sociaal akkoord verder wordt gebracht door de mensen die weten wat de afspraken waren’. Dit was een gemeenschappelijk belang van werkgevers en werknemers.
Terug naar zijn opvolging nu. Generaliserend wordt het geframed als: wordt het een op overleg gerichte PvdA-er of een op actie gerichte SP-er? Premier Rutte zegt op BNR dat hij ‘hoopt op een vakbondsvoorman die zich beseft dat de FNV van “nationaal belang” is.’ Tsja, wat zegt hij daarmee? Volgens mij gaat het er niet om **dat** er instituties ‘van nationaal belang’ zijn zoals vakbonden, werkgeversvertegenwoordigers en de SER. Het gaat er meer om **waar** ze voor staan en **hoe** ze dit uitdragen. Vanuit welke motieven. Dan ben ik terug bij af: Verzorgingsstaat – Zelfredzaamheid: tegenstelling of aanvulling? Voor mij een aanvulling. Beide werkelijkheden bestaan naast elkaar.

Nederland is onder andere succesvol omdat we al heel lang goed overleg hebben tussen werknemers en werkgevers. "Weinig stakingen, veel sociale rust." Daarbij zijn instituties, in welke vorm dan ook nuttig.
Ik hoop dat FNV een nieuwe voorzitter kiest die de voordelen ziet van onze overlegeconomie, daar waar nodig ondersteund door acties vanuit eigen achterbannen. Conflicten doen zich nu eenmaal voor als partijen verschillende doelen of aspiraties nastreven, belangen hebben of waarden voorstaan die niet met elkaar te verenigen zijn. So what? Zolang het uitgangspunt is: ‘samen zaken doen, door probleemoplossend, integratief te onderhandelen en zo goed mogelijk belangen verenigen’, hoeft de partijkleur (gebaseerd op het daarbij behorende wereldbeeld) van de nieuw te kiezen FNV voorzitter, niet uit te maken.

mr Rob J.F. Janse, arbeidsvraagtukken